

dr hab. Sławomir Jankiewicz, prof. WSB¹

Instytut Społeczno-Ekonomiczny
Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu

Gospodarka niskoemisyjna jako podstawa rozwoju regionu

WSTĘP

Polska utrzymuje od kilkadziesiąt lat dodatnie tempo rozwoju gospodarczego. Jednak, jest ono niewystarczające do likwidacji negatywnych zjawisk, tj.: emigracja ekonomiczna ludności², czy duży poziom ubóstwa³. Pragnąc polepszyć jakość życia społeczeństwa musimy znacznie zwiększyć poziom rozwoju gospodarczego. Ważne by był on zrównoważony, a więc zapewniał odpowiednie relacje między wzrostem PKB, dbałością o środowisko (tak przyrodnicze, jak i wytworzone przez człowieka) oraz jakością życia [WCED, 1987]. Konieczne jest również obniżenie energochłonności gospodarki (z uwagi na zobowiązania narzucone przez Wspólnotę), która jest prawie 2,5-krotnie wyższa niż średnia dla 15 krajów UE [Eurostat, 2014].

Długookresowe tempo rozwoju poszczególnych regionów trudno jest zapewnić z poziomu centralnego, dlatego polityka w tym zakresie powinna być realizowana na poziomie lokalnym. Jednostki samorządu terytorialnego (JST) posiadają znaczny potencjał inwestycyjny, który w latach 2009–2013 oscylował w granicach 30,3–32,7 mld zł⁴. Wykorzystują także możliwości, jakie stwarzają programy UE. Jednak dotychczas priorytetem JST było samo pozyskanie środków Wspólnotowych (stąd np. budowa basenu w każdej z sąsiadujących ze sobą gmin, mimo popytu poniżej progu rentowności i braku środków na ich utrzymanie), uzyskanie dofinansowania na inwestycje w zaniedbaną infrastrukturę (m.in. dróg, sieci wodociągowej), czy też prestiżowe (budowa lotniska itp.).

¹ Adres korespondencyjny: ul. Powstańców Wielkopolskich 5, 61-895 Poznań, e-mail: slawomir.jankiewicz@wsb.poznan.pl

² Około 3 mln ludzi wyemigrowało w poszukiwaniu pracy [zob. Pająk, Jankiewicz, 2015, s. 36].

³ Prawie 2,8 mln Polaków żyje w skrajnej biedzie, a ok. 4,6 mln poniżej ustawowej granicy ubóstwa [GUS, 2015].

⁴ Dane Ministerstwa Finansów z wykonania budżetów JST za lata 2009–2013 [Ministerstwo Finansów (<http>)].

W obecnej perspektywie finansowania gminy powinny skupić się na programach Wspólnoty pozwalających zapewnić długookresowy rozwój o charakterze zrównoważonym. Jednym z kierunków pozwalających ten cel osiągnąć jest gospodarka niskoemisyjna. Tworzy ona bowiem szanse dla powstania przemysłu i usług o charakterze innowacyjnym, które zapewnią konkurencyjność w długim okresie.

W artykule za cel przyjęto syntetyczną prezentację korzyści wynikających z wdrożenia gospodarki niskoemisyjnej na poziomie lokalnym.

SYNTETYCZNA CHARAKTERYSTYKA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO I GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

Pisząc o gospodarce niskoemisyjnej w kontekście zrównoważonego rozwoju gospodarczego na początku należy zdefiniować oba pojęcia, ponieważ nie są one jednoznacznie rozumiane.

Syntetycznie ujmując, rozwój gospodarczy dotyczy z jednej strony zmian ilościowych przyjętego miernika ekonomicznego (najczęściej jest to PKB) oraz uwarunkowań typu jakościowego, w jakich odbywa się wzrost gospodarczy – z drugiej strony [Jankiewicz, 2006, s. 36–37]. Kwestie jakościowe dotyczą wielu wymiarów (związanych m.in. z polepszeniem dobrobytu, standardu życia większości społeczeństwa, zapewnieniem bezpieczeństwa ekonomicznego i perspektyw na przyszłość). Rozszerzone one zostają jeszcze, gdy ma być on zrównoważony. W tym przypadku istota sprowadza się do zapewnienia coraz wyższego poziomu życia całego społeczeństwa, przy zachowaniu zasobów naturalnych i jak najmniej zmienionych warunków przyrodniczych dla przyszłych pokoleń (stopa eksploatacji zasobów nie może przekroczyć stopy ich regeneracji). Takie szerokie ujęcie tego pojęcia zostało zaprezentowane po Szczycie Ziemi w 1992 roku. Zapisano w nim, że zrównoważony rozwój dotyczy sytuacji bezwarunkowego łączenia zaspokojenia potrzeb „jednych ludzi z potrzebami innych” oraz potrzeb obecnego społeczeństwa i przyszłych pokoleń [United Nations, 2012].

Dotyczy on wielu dziedzin, dlatego zajmują się nim specjaliści z ekonomii, prawa, ochrony środowiska, politologii, czy nawet pedagogiki. Z tego też powodu w polskiej literaturze naukowej funkcjonuje ponad 30 różnych definicji zrównoważonego rozwoju [por. Piontek, 2002, s. 27; Sztumski, 2006, s. 73–76; Florczak, 2007, s. 119–139].

Kryteria zrównoważonego rozwoju określone zostały też przez UE. Szczególny nacisk położony w nich został na doprowadzenie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie wykorzystania zdegradowanych i zanieczyszczonych gruntów, zwiększenie efektywności wykorzystania energii, wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych, jednej strony oraz zachowanie różnorodności biologicznej, z drugiej strony [Dyrektywa..., 2009; Komisja Europejska, 2011c].

W Polsce również przykładła się duże znaczenie do zrównoważonego rozwoju. Dlatego już w Konstytucji (art. 5) stwierdzono, że Rzeczpospolita „zapewnia ochronę środowiska, kieruje się zasadą zrównoważonego rozwoju” [Konstytucja 1997]. Zasadnicze znaczenie przy tym mają dwa pojęcia, tj. zapisane w ustawie o ochronie środowiska [ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska] oraz w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Polski [Ministerstwo Środowiska, 1999].

W ustawie przyjmuje się, że zrównoważony rozwój dotyczy zmian społeczno-gospodarczych, które pozwalają na zachowanie równowagi w przyrodzie oraz zapewniają trwanie podstawowych procesów przyrodniczych, by zachować je dla przyszłych pokoleń. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski stwierdza natomiast, że „zrównoważony” oznacza „taki model rozwoju, w którym zaspokajanie bieżących potrzeb społecznych oraz potrzeb przyszłych pokoleń traktowane będzie równoprawnie...” i „...łączyć będzie, w sposób harmonijny, troskę o zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego narodu z postępem cywilizacyjnym i ekonomicznym, będącym udziałem wszystkich grup społecznych” [Ministerstwo Środowiska, 1999].

W kontekście zrównoważonego rozwoju gospodarczego duże znaczenie przypisywane (np. przez UE) jest gospodarce niskoemisyjnej, ponieważ przynosi ona „zysk inwestorom, wzrost gospodarczy krajowi i znaczną redukcję emisji CO₂” [Węglarz, 2013].

Pojęcie „gospodarka niskoemisyjna” (podobnie, jak rozwój zrównoważony) jest też różnie rozumiane. Związana jest ona przede wszystkim z efektywnością energetyczną, znacznym udziałem odnawialnych źródeł energii oraz ograniczeniem emisji szkodliwych pyłów i gazów. Następuje w tym przypadku integracja wszystkich aspektów gospodarki wokół niskoemisyjnych technologii, wydajniejszych rozwiązań energetycznych, „czystszej” energii i proekologicznych innowacji technologicznych. Powiązana jest ona więc z:

- rozwojem niskoemisyjnych źródeł energii,
- poprawą efektywności energetycznej oraz gospodarowania surowcami i materiałami,
- rozwojem i wykorzystaniem technologii niskoemisyjnych,
- zapobieganiem powstawaniu oraz poprawą efektywności gospodarowania odpadami,
- promocją nowych wzorców konsumpcji.

W Polsce, z uwagi na zobowiązania unijne [zob. Komisja Europejska, 2001; Komisja Europejska, 2007; Komisja Europejska, 2010; Komisja Europejska, 2011a; Komisja Europejska, 2011b; Rezolucja Parlamentu Europejskiego, 2012] oraz znaczenie, jakie może mieć dla poziomu zrównoważonego rozwoju, państwo chce zbudować gospodarkę niskoemisyjną. Dlatego opracowano początkowo Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej [Ministerstwo Gospodarki, 2011], a następnie Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) [Ministerstwo Gospodarki, 2015]. Wyznaczają one

główne kierunki działań mających doprowadzić w maksymalnie krótkim okresie do stworzenia gospodarki niskoemisyjnej. Istotą programu jest zapewnienie korzyści społeczno-ekonomicznych dzięki wykorzystaniu działań związanych z niskoemisyjnością.

Zdając sobie sprawę, że rozwój gospodarczy kraju uzależniony jest przede wszystkim od działań na poziomie lokalnym rząd zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego do przygotowania i wdrażania lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej, które nawiązują do NPRGN. JST powinny wykorzystać te plany do stworzenia podstaw długookresowego rozwoju na swoim terytorium.

PODSTAWOWE KORZYŚCI Z WDROŻENIA GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ NA POZIOMIE LOKALNYM

Wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej na poziomie lokalnym to nie tylko przymus wynikający z wymagań rządu, czy UE. Jest to szansa na stworzenie innowacyjnych przedsiębiorstw na terenie gminy, co wpłynie na wzrost dobrobytu oraz jakości życia [Węglarz, Winowska, Wójcik, 2015]. Stymuluje ona bowiem powstanie nowych technik i technologii, a w konsekwencji produktów. Powoduje również rozwój usług dotyczących m.in. logistyki, projektowania i badań, bezpieczeństwa infrastrukturalnego oraz rolnictwa ekologicznego [Jankiewicz, 2014a, s. 119–122; Bank Światowy, 2011; Matusiak, Kuciński, Gryzik, 2009] Pozwala to zaistnieć w układzie międzynarodowym na nowo tworzących się niszach rynkowych, szczególnie w dziedzinach związanych z energetyką odnawialną oraz zagospodarowaniem odpadów [Komisja Europejska, 2011d].

Konsekwencją zbudowania gospodarki niskoemisyjnej będzie wzrost zatrudnienia. Wprawdzie tworzone miejsca pracy wymagały będą specjalistycznych kwalifikacji i kompetencji od pracowników, jednak będą one dobrze płatne. Nastąpi więc odejście od obecnej gospodarki bazującej na niskich kosztach pracy do opartej na wiedzy. Szacuje się, że branże związane z tzw. zielonymi miejscami pracy mogą zapewnić zatrudnienie w Polsce nawet 1,2 mln osobom⁵. Miejsca pracy tworzone będą głównie w małych i średnich przedsiębiorstwach [Jankiewicz, 2014b; Komisja Europejska, 2012]. Pozwoli to na ograniczenie odpływu młodych, wykształconych ludzi z uwagi na stworzenie perspektyw w przemyśle nowoczesnych technologii.

Rozwój gospodarki niskoemisyjnej wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska, co (dzięki dodatniemu sprzężeniu zwrotnemu) pozwoli jeszcze zwiększyć tempo zrównoważonego rozwoju w regionie. Z jednej strony, dzięki bezpośredniemu wpływowi inwestycji środowiskowych na gospodarkę. Z drugiej strony, poprzez poprawę jakości środowiska naturalnego i tym samym zdrowia ludzi, co będzie miało

⁵ Przykładowo, szacuje się, że 1 MW nowych mocy w OZE daje zatrudnienie od kilkunastu do kilkudziesięciu osób [Rutovitz, Arherton, 2009].

przełożenie na standard życia oraz mniejsze wydatki na służbę zdrowia i różnego rodzaju zasiłki chorobowo-rentowe oraz wzrost liczby przepracowanych godzin.

Do korzyści z gospodarki niskoemisyjnej zaliczyć możemy też zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i maksymalne wykorzystanie istniejącego lokalnie potencjału w zakresie energetyki odnawialnej [zob. Ustawa..., 1997].

Nie należy również zapominać o korzyściach wynikających z promocji, która będzie miała miejsce po stworzeniu gospodarki niskoemisyjnej. Region uzyska „status” innowacyjnego, co przyczyni się do polepszenia jego atrakcyjności i spowoduje „przyciąganie” inwestorów.

Budowa gospodarki niskoemisyjnej oznacza ożywienie regionu, co przełoży się na zwiększenie dochodów do budżetu JST (z uwagi na wzrost bazy podatkowej osób fizycznych i podmiotów gospodarczych).

WNIOSKI

Wyzwaniem dla władz lokalnych jest stworzenie warunków dla długoterminowego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego. W tym celu należy zdecydowanie odejść od obecnie forsowanej, w większości regionów, strategii polegającej na niskich kosztach. Nie tworzy ona bowiem stabilnych podstaw, jest krótkookresowa i ogranicza znacznie tempo rozwoju. Szansą w tym zakresie może być wdrożenie gospodarki niskoemisyjnej, która jest podstawą budowania „lokalnego zrównoważonego rozwoju oraz ładu energetycznego” [Pająk, 2013, s. 42].

Dlatego należy stworzyć lokalny system mający charakter dodatniego sprzężenia zwrotnego⁶, w którym samorząd, miejscowi przedsiębiorcy oraz mieszkańcy będą oddziaływać na tworzenie gospodarki niskoemisyjnej. Zbieżność interesów ww. grup powoduje, że efekt synergii wpłynie na znaczne zwiększenie dynamiki rozwoju gospodarczego, który będzie miał charakter zrównoważony. Przy budowie systemu należy wykorzystać instrumenty o charakterze infrastrukturalnym, prawno-organizacyjnym i promocyjnym.

Pamiętać należy o zewnętrznych źródłach finansowania (w tym środkach pomocowych z UE). Wspólnota, w perspektywie finansowej 2014–2020, za priorytet przyjęła takie działania, jak: promowanie wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, zwiększenie wydajności energetycznej w przedsiębiorstwach, wspieranie inteligentnego zarządzania energią w budynkach publicznych i w sektorze mieszkalnictwa, badania i innowacje w dziedzinie technologii niskoemisyjnych oraz inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii. Państwa członkowskie zostały zobligowane (po raz pierwszy) do przeznaczenia części środków uzyskanych z UE na projekty związane z gospodarką niskoemisyjną.

⁶ Szacuje się, że mnożnik wydatków wynikający z wpływu indukowanego popytu na gospodarkę regionu może kształtować się w granicach 3–6.

W latach 2014–2020 na inwestycje w tym zakresie ma zostać przeznaczona 40 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności. Na poziomie Polski ważny jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (ponad 27,5 mld euro), który ma pozwolić na zrównoważony wzrost gospodarczy. Program ten, w ramach 7 osi priorytetowej kładzie nacisk właśnie na gospodarkę niskoemisyjną [Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014].

Podstawą sukcesu będzie przede wszystkim wykwalifikowana kadra pracownicza. Zadbac należy więc o wprowadzenie odpowiedniej struktury kształcenia w regionie, ponieważ mamy deficyt kadr dla nowoczesnej gospodarki (w tym dla gospodarki niskoemisyjnej) [zob. np. Matusiak, Kuciński, Gryzik, 2009].

BIBLIOGRAFIA

- Bank Światowy, 2011, *Transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w Polsce*, Bank Światowy, Washington.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (DzU UE L 09.140.16).
- Eurostat, 2014, *Energy, transport and environment indicators. 2014 edition*, EU, Luksemburg.
- Florczak W., 2007, *Koncepcja zrównoważonego rozwoju w naukach społeczno-ekonomicznych*, „Studia Prawno-Ekonomiczne”, t. LXXV.
- Jankiewicz S., 2014a, *Uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki w dobie globalizacji*, Zeszyty Naukowe WSB w Poznaniu, nr 53.
- Jankiewicz S., 2014b, *Znaczenie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej dla rynku pracy w Polsce* [w:] *Gospodarka niskoemisyjna. Uwarunkowania i wyzwania*, red. J. Mazurkiewicz, K. Pająk, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Jankiewicz S., 2006, *Podstawy polityki gospodarczej*, AE w Poznaniu, Poznań.
- Komisja Europejska, 2012, *Inwestycje w przyszłość: więcej miejsc pracy dzięki bardziej zielonemu budżetowi*. Bruksela.
- Komisja Europejska, 2011a, *Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.*, Bruksela.
- Komisja Europejska, 2011b, *Mapa drogowa do niskoemisyjnej gospodarki do 2050 r.*, Bruksela.
- Komisja Europejska, 2011c, *Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.*, Bruksela.
- Komisja europejska, 2011d, *Horyzont 2020 – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji*, Bruksela.
- Komisja Europejska, 2010, *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu Społecznemu*, Bruksela.
- Komisja Europejska, 2007, *Pakiet klimatyczno-energetyczny UE*, Bruksela.

- Komisja Europejska, 2001, *Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia zrównoważonego rozwoju UE*, Bruksela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (DzU nr 78, poz. 483).
- Matusiak K.B., Kuciński J., Gryzik A. (red.), 2009, *Foresight kadr nowoczesnej gospodarki*, PARP, Warszawa.
- Ministerstwo Finansów, <http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalno-sc/finanse-publiczne/budzety-jednostek-samorzadu-terytorialnego/sprawozdania-budzetowe> (stan na dzień 08.03.2016).
- Ministerstwo Gospodarki, 2015, *Projekt: Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*, Warszawa.
- Ministerstwo Gospodarki, 2011, *Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*, Warszawa.
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko*, Warszawa.
- Ministerstwo Środowiska, 1999, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 roku. Wtyczne dla resortów*, Warszawa.
- Pająk K., Jankiewicz S. (red.), 2015, *Bilans Otwarcia z obszaru „RYNEK PRACY”*, NSZZ SOLIDARNOŚĆ, Gdańsk.
- Pająk K., 2013, *Bezpieczeństwo energetyczne w jednostkach samorządu terytorialnego* [w:] *Ekonomia i zarządzanie energią a rozwój gospodarczy*, red. K. Pająk, A. Ziomek, S. Zwierzchlewski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Parlament Europejski, 2011, Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 24 maja 2012 r. w sprawie Europy efektywnie korzystającej z zasobów (2011/2068(INI)).
- Piontek B., 2002, *Koncepcja rozwoju zrównoważonego i trwałego Polski*, WN PWN, Warszawa.
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 15 marca 2012 r. w sprawie planu działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (2011/2095(INI)).
- Rutovitz J., Arheron, 2009, *Energy sector jobs tu 2030: A global analysis. Final report*, Institute for Sustainable Futures, Sydney.
- GUS, 2015, *Ubóstwo w Polsce w latach 2013–2014*, Warszawa.
- Sztumski W., 2006, *Idea zrównoważonego rozwoju a możliwości jej urzeczywistnienia*, „Problemy Ekorozwoju: studia filozoficzno-socjologiczne”, nr 2.
- United Nations, 2012, *Report of the United Nations Conference on Sustainable Development*, Rio de Janeiro.
- Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (DzU z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.).
- Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (DzU z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm.).
- WCED, 1987, *Report of the WCED „Our Common Future”*, Genewa.
- Węglarz A., 2013, *Co kryje się pod pojęciem gospodarki niskoemisyjnej*, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A., Warszawa.
- Węglarz A., Winowska E., Wójcik W., 2015, *Gospodarka niskoemisyjna zaczyna się w gminie. Podręcznik dla polskich samorządów*, Adelphi Research Gemeinnützige GmbH, Berlin.

Streszczenie

Polska, już od kilkudziesięciu lat odnotowuje wzrost gospodarczy. Jednak, cały czas poziom PKB *per capita* znacznie odbiega od poziomu w krajach wysoko rozwiniętych. Znacznie gorzej jest z rozwojem, którego tempo było niższe niż wzrostu gospodarczego. Dlatego mamy m.in. duży poziom ubóstwa, problem z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych i zdrowotnych, czy relatywnie wysokie obciążenia podatkowe osób o najniższych dochodach. W następnej dekadzie średnie tempo przyrostu PKB może znacznie się zmniejszyć, ponieważ nie zbudowaliśmy trwałej przewagi konkurencyjnej. Dotychczasowy sukces zawdzięczamy głównie niskim kosztom pracy, a nie innowacyjności.

Regiony, które chcą uzyskać długookresowe i wysokie tempo rozwoju gospodarczego muszą zbudować przewagę opartą na nowoczesnych technologicznie produktach i usługach. Szansę taką stwarza gospodarka niskoemisyjna. Szczególnie, że w obecnej perspektywie finansowania (2014–2020) UE przeznaczyła znaczne środki na działania związane z niskoemisyjnością.

W artykule zwrócono uwagę na korzyści, jakie może uzyskać region po wdrożeniu gospodarki niskoemisyjnej. Dotyczą one m.in. zwiększenia lokalnej produkcji dóbr i usług, wzrostu zatrudnienia i średniego wynagrodzenia, poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Stworzenie gospodarki niskoemisyjnej pozwoli więc na systematyczny wzrost dobrobytu ludności oraz poprawę jakości życia osób mieszkających na terenie JST.

Artykuł zawiera również syntetycznie zdefiniowane pojęcie gospodarki niskoemisyjnej oraz zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój gospodarczy, gospodarka niskoemisyjna

A low emission economy as the basis for the development of the region

Summary

All the time GDP per capita is far from the level in developed countries. Much worse was with the development, which was lower than the rate of economic growth. That is why we have in Poland, among others, a high level of poverty, the problem with providing adequate housing and health conditions, relatively high tax burden on people with the lowest incomes. In the next decade, the average growth rate of GDP may be significantly reduced because we have failed to build a sustainable competitive advantage. The previous success was mainly due to low labor costs, rather than innovation.

Regions that wish to obtain long-term and high rate of economic development must build an advantage based on modern technology products and services. A low emission economy creates the chance. Especially that in the current financing perspective (2014-2020) the EU has allocated considerable resources for activities related to carbon efficiency.

The article focuses on the benefits that region can get after the implementation of low emission economy. They concern, inter alia, the increase in local production of goods and services, growth in employment and average wages, improvement of the quality of the natural environment and ensuring energy security. These benefits come down to sustainable economic development in the long term. Building a low emission economy will allow to systematically increase the well-being of the population and improve the quality of life of people living in the municipality.

Keywords: sustainable economic development, low-carbon economy

JEL: O10